Вищий навчальний приватний заклад
«Дніпровський гуманітарний університет»

Актуальні проблеми напрямків психологічної роботи в закладах вищої освіти

Матеріали
Всеукраїнського круглого столу
м. Дніпро, 16 червня 2021 року

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КРУГЛОГО СТОЛУ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАПРЯМКІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

16 червня 2021 року

Дніпро
2021

УДК 759.9:378 (477)
А 48

Ухвалено до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол № 11 від 24 червня 2021 р.)

Матеріали Всеукраїнського круглого столу «Актуальні проблеми напрямків психологічної роботи в закладах вищої освіти» (16 червня 2021 року, Вищий навчальний приватний заклад «Дніпровський гуманітарний університет»): збірник доповідей та тез. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2021. 112 с.

(***в авторській редакції***)

Вміщено матеріали Всеукраїнського круглого столу, в якому взяли участь керівники психологічних служб, професорсько-викладацький склад закладів вищої освіти, психологи, студентська молодь таких міст України, як: Дніпро, Кам'янське, Київ, Мелітополь, Миколаїв, Полтава, Суми, Тернопіль, Хмельницький, Чернівці представники керівних установ Дніпропетровської області, Українського НМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України та ГО «Асоціація психологів вищої школи України» та інші. Тематика статей охоплює актуальні питання роботи психологічної служби в закладах вищої освіти тощо.

Матеріали форуму можуть бути використані у практичній діяльності фахівців вказаних напрямів діяльності та у навчальному і виховному процесах закладів вищої освіти.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Кириченко Олег Вікторович – доктор юридичних наук, доцент, ректор Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Алфьорова Тетяна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент, проректор з навчальної та наукової роботи Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Пріснякова Людмила Макарівна – завідувач кафедри психології Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет», кандидат психологічних наук, доцент

Корсунська Вікторія Валентинівна – старший викладач факультету права та психології Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет», практичний психолог

(Вищий навчальний приватний заклад «Дніпровський гуманітарний університет»)

© Автори, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА …….. 5
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ……. 7
Гарець Н. О. Проблеми адаптації здобувачів першого курсу до умов навчання в ЗВО ……. 7
Корсунська В. В. Аналіз саморефлексії першокурсника в освітньому процесі …… 10
Косенко І. В., Бойчук О. С. Психологічні особливості адаптації до навчального процесу першокурсників університету в умовах пандемії 15
Милокост О. В. Збереження соціальної ідентичності в студентській спільноті за умов змішаної форми навчання …… 20
Охотник Я. С. Вплив дистанційного навчання на якість освіти ……. 23
Плаксієнко І. Л., Овсієнко Ю. І. Психологічні аспекти організації навчального процесу з використанням дистанційних освітніх технологій …….. 27
Поліщук Д. О. Про актуальність впливу рекламних образів на психіку людини та залежність створення реклами від типів темпераменту …… 31
Тішкіна Н. М. Психологічні аспекти дистанційного вивчення дисциплін біологічного напряму ……. 35
Шевченко С. В. Оптимізація процесу адаптації здобувачів до освітньої діяльності в нових умовах сьогодення …… 38
ПОРУШЕННЯ ІЄРАРХІЇ В СИСТЕМІ «ВИКЛАДАЧ – ЗДОБУВАЧ» ……. 44
Єхалова Л. В. Віртуальні антропоніми в сучасній освіті …… 44
Спіріна І. Д., Коваленко Т. Ю., Фаузі Є. С. Використання кросвордів як актуальної форм розвиваючого навчання в освітньому процесі ..…. 50
Спіріна І. Д., Коваленко Т. Ю., Фаузі Є. С. Реалізація компетентнісного підходу при викладанні дисципліни «Медична психологія» з використанням рольових ігор ……. 55
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД РОБОТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ …… 60
Байдик В. В. Післядипломна освіта для психологів: нові формати навчання і взаємодії …….. 60
Кальченко А. А. Проблема ранньої діагностики обдарованості в сучасній психології …… 64
Колісник Л. О. Особливості попиту молоді на послуги практичного психолога …… 68
Лазаренко В. І. Психологічний супровід особистісного та професійного зростання майбутніх фахівців під час навчання в університеті ……. 70
Матвійчук Т. В. Напрямки роботи психологічної роботи ХКТЕІ в умовах дистанційного навчання ……. 78
Надвинична Т. Л. Діяльність психологічної служби університету в

умовах дистанційного навчання …….. 81
Непрель Г. О. Вплив блогів на психологічне благополуччя юнаків …. 84
Плаксієнко І. Л. Розвиток мережі психологічної служби вищої школи та проблемні питання в організації її діяльності ……. 88
Поночков Д. О. Дослідження мотивів вступу на психологічний факультет ……. 91
Приснякова Л. М. Проблемы образования в Украине ……. 96
Сахарова К. О. Досвід роботи психологічних служб в закладах вищої освіти м. Дніпро ……. 99
Складановська М. Г. Особливості роботи психологічної служби у технічних ЗВО …… 105
ПРАКТИЧНИЙ БЛОК ……. 109
Бойчук О. С., Косенко І. В. Психологічні особливості адаптації до навчального процесу першокурсників університету в умовах пандемії 109
Колісник Л. О. Особливості попиту молоді на послуги практичного психолога …….. 109
Москальова А. С. Специфіка діяльності Центру психологічного консультування «ДІАЛОГ» в умовах післядипломної освіти ……. 109
Опанасенко Л. А. Профорієнтаційна діяльність психологічної служби ЗВО: засади системної діяльності …… 109
Поліщук О. Ю. Вплив крос-форматних форм навчання на особистісний та професійний розвиток студентів (досвід проведення психологічного інтенсиву медико-психологічного центру Буковинського державного медичного університету) ……. 109
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ …… 110

2. Карпенко М. М. Світовій досвід розвитку дистанційних форм освіти у вітчизняному контексті. / Національний інститут стратегічних досліджень. № 14. Серія «Гуманітарний розвиток». URL: http://old2.niss.gov.ua/articles/1693/
3. Назаренко Ю., Сирбу О., Когут І. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків пандемії. / Cedos. Освіта. 25 листопада 2020 року. URL: https://cedos.org.ua/researches/koronavirus-ta-osvita-analiz-problem-i-naslidkiv-pandemii/
4. Царахова Л. Н., Кабанова С. В. Приминение дистанционного образования как метода адаптации студентов в классическом университете. / Педагогические науки / 1. URL: http://www.rusnauka.com/4_NIC_2016/Pedagogica/1_207443.doc.htm
5. Хорунжий С. Онлайн-освіта вже даність: як покращити якість дистанційного навчання. / Українська правда. 18 лютого 2021 року. URL: https://life.pravda.com.ua/columns/2021/02/18/243971/

Плаксієнко Ірина Леонідівна,
кандидат хімічних наук, доцент, керівник психологічної служби Полтавської державної аграрної академії

Овсієнко Юлія Іванівна,
кандидат педагогічних наук, соціальний педагог психологічної служби Полтавської державної аграрної академії

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Реалії нашого сьогодення такі, що дистанційна форма навчання і надалі буде активно впроваджуватися, а можливо стане домінуючою, і це потребує низки організаційно-методичних заходів з врахуванням соціально-психологічного аспекту взаємодії викладач – студент. Науково-методичний аналіз реалізації екстреного дистанційного навчання протягом останнього року дозволив виявити широке коло проблем соціально-психологічного характеру в умовах пандемічних обмежень.

Головна психологічна особливість дистанційної форми – це просторова розділеність студента з викладачем, з навчальним закладом, з його одногрупниками, коли передача і сприйняття інформації відбувається у віртуальному середовищі screen by screen замість face to face [1].

Налагодження комфортного освітнього середовища з віртуальною взаємодією потребує певного адаптаційного періоду, спеціальних методик та стратегій, особливо це важливо для здобувачів вищої освіти молодших курсів. Якщо у створенні відповідних електронних ресурсів та програмного забезпечення, організації освітнього процесу вже є певні напрацювання, то у забезпеченні соціалізації здобувачів вищої освіти та комфортності освітнього середовища в нових умовах вони практично відсутні.

Безперечними перевагами дистанційної форми навчання є [2]:

- гнучкість;
- зручність у плануванні власного часу та темпу виконання здобувачами самостійних завдань;
- зручність навчального матеріалу в електронному вигляді та доступність його протягом усього терміну навчання;
- зниження психологічного напруження в наслідок відчуття психологічної безпеки;
- стимулювання самостійності в навчанні, вміння критично мислити;
- підвищення самодисципліни, відповідальності та наполегливості в досягненні мети.

Тож, головні сподівання науковців полягають в тому, що дистанційні освітні технології забезпечать високий рівень суб'єктності здобувачів в освітньому процесі та їх творчий саморозвиток.

Але відсутність безпосереднього емоційного контакту здобувачів з педагогом та знеособлення суб'єктів освітнього процесу, без сумніву, є важливими недоліками дистанційної освіти. Професор Дж. Бейленсон, дослідивши вплив онлайн форми навчання на фізичний і психічний стан людини, виявив причини, чому саме людина перед екраном так втомлюється і виснажується, а це: зменшення мобільності та рухової діяльності, велике навантаження на зоровий і слуховий аналізатори, недостатність невербальної взаємодії здобувача з викладачем Особливо важко «кінестетикам» та

«дискретам», яким для сприйняття не достатньо тільки візуальної й слухової інформації [3, с. 37].

Тож, для збереження фізичного здоров’я та підтримки належного психологічного стану здобувачам обов'язково потрібно дотримуватись санітарно-гігієнічних норм праці (перш за все контролювати Screen Time) та застосовувати методики відновлення і саморегуляції.

Психологічні та емоційні порушення як наслідок необмеженого застосування інформаційних технологій відомі всім психологам і психотерапевтам: Інтернет – залежність, звуження кола інтересів, аутизація, збіднення соціального компонента спілкування, нерозвиненість соціального інтелекту, брак емпатії, схильність до конфліктів, егоцентризм, брак відповідальності, холодність і беземоційність в спілкуванні та ін.

Основними психолого-педагогічними принципами організації освітнього процесу в умовах віртуальної взаємодії мають стати [4, с. 216]:

- чітка організація навчального процесу (необтяжливість завдань, структурованість, стислість, лаконічність навчальних матеріалів);
- оптимальне використання різних інструментів для інтерактивних форм навчання як у синхронному, так і в асинхронному режимі;
- обов’язковий зворотний зв’язок;
- встановлення позитивного емоційного контакту.

Інструментарієм для мотивації та самоорганізації здобувачів є залучення їх до творчого процесу: розгляд проблемних питань, домашні творчі або практичні роботи, самостійне складання завдань з теми, участь у наукових конференціях, семінарах, гейміфікація, як використання ігрових підходів для неігрових процесів, онлайн-вікторини [5].

Збільшити мотивацію та активність здобувачів до, під час і після занять можна, наприклад, застосовуючи методику гібридного навчання «перевернутий» урок (flipped classroom), який полягає в тому, що студенти самостійно опрацьовують наданий в електронному вигляді лекційний та інший навчальний матеріали, а на онлайн-занятті вже обговорюють матеріал,

відпрацьовують практичні навички. Ця форма допомагає вирішити проблему традиційних занять щодо індивідуальної швидкості освоєння матеріалу здобувачами, коли одному комфортно, другому нудно і не цікаво, а третій не встигає засвоїти матеріал. Переваги «перевернутого» заняття в тому, що здобувачі самостійно, в індивідуальному темпі знайомляться з навчальним матеріалом, потім активніше працюють в онлайн-режимі, викладач замість простої ретрансляції знань разом зі студентами долучається до творчого процесу закріплення матеріалу [4, с. 317].

Організовувати дискусійне обговорення певних тем можна у вигляді форумів, круглих столів, онлайн-семінарів.

Для оцінювання знань корисним засобом, який сприяє індивідуальному розвитку та підвищенню активності при виконанні самостійної роботи, є створення здобувачами портфоліо. **Способи оформлення портфоліо можуть бути різними, від відбору найкращих досягнень з предмета до накопичення всіх робіт, виконаних здобувачем.**

Досить універсальним засобом мотивації студентів до творчої роботи в малих групах є Web-квести у вигляді проблемних завдань з елементами рольової гри, для виконання яких використовуються різні інформаційні ресурси. Web-квести можна реалізувати за допомогою PowerPoint та інших програм, вони досить легко вбудовуються в дистанційний курс за допомогою інструментів LMS Moodle [4, с. 302].

Головне завдання викладача це створити додаткові стимули до самоорганізації студентів та їх самонавчання, щоб дистанційний курс був комфортним середовищем як для здобувача вищої освіти, так і для самого викладача.

Список використаних джерел:

1. Самолюк Н., Швець М. Актуальність і проблемність дистанційного навчання. Нова педагогічна думка. 2013. № 1.1. С. 19–24.
2. Priyanka Nagrale. Advantages and Disadvantages of Distance Education. URL: https://surejob.in/advantages-and-disadvantages-of-distance-education.html/

3. Agnieszka Wedeł-Domaradzka Anita Raczyńska Jak skutecznie prowadzić zajęcia na platformie edukacyjnej? Poradnik. Krajowy Ośrodek Wpierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej. Warszawa. 2013. 70 s.
4. Кухаренко В..М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.
5. Красюк Ю. М. Проблеми мотивації навчальної діяльності студентів дистанційної форми навчання. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/197269711.pdf.

Поліщук Дарина Олександрівна,
здобувач 3 курсу факультету права та психології ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Корсунська Вікторія Валентинівна,
науковий керівник: викладач кафедри старший факультету права та психології ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

ПРО АКТУАЛЬНІСТЬ ВПЛИВУ РЕКЛАМНИХ ОБРАЗІВ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ ТА ЗАЛЕЖНІСТЬ СТВОРЕННЯ РЕКЛАМИ ВІД ТИПІВ ТЕМПЕРАМЕНТУ

У сучасному світі поширення технологій, медіа та гаджетів, ми почали частіше зустрічатися з рекламою. Якщо 10 років тому люди бачили рекламні образи на білбордах або по телевізору – сьогодні все змінилося і таке явище як реклама, вже є обов'язковою частиною нашого повсякденного життя. Реклама переслідує нас всюди, зранку ми прокидаємося та беремо наш телефон і починаючи від соціальних мереж до пошти, ми зіштовхуємося з рекламою. По дорозі на роботу нас оточують банери, афіші, бренди, покликання до дії. Все це є повсякденним ритуалом нашого образного сприйняття.

Рекламні образи демонструють потужний вплив на формування та розвиток відносин особистості до навколишнього світу, соціуму, дійсності, а також взаємостосунки. Важливим є зазначити, що рекламні образи здійснюють вагомий вплив на емоційну сферу особистості залежно від його